

Meteorološki podaci – prikupljanje i obrada

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo regionalnoga razvoja
i fondova Europske unije

Grad Šibenik

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

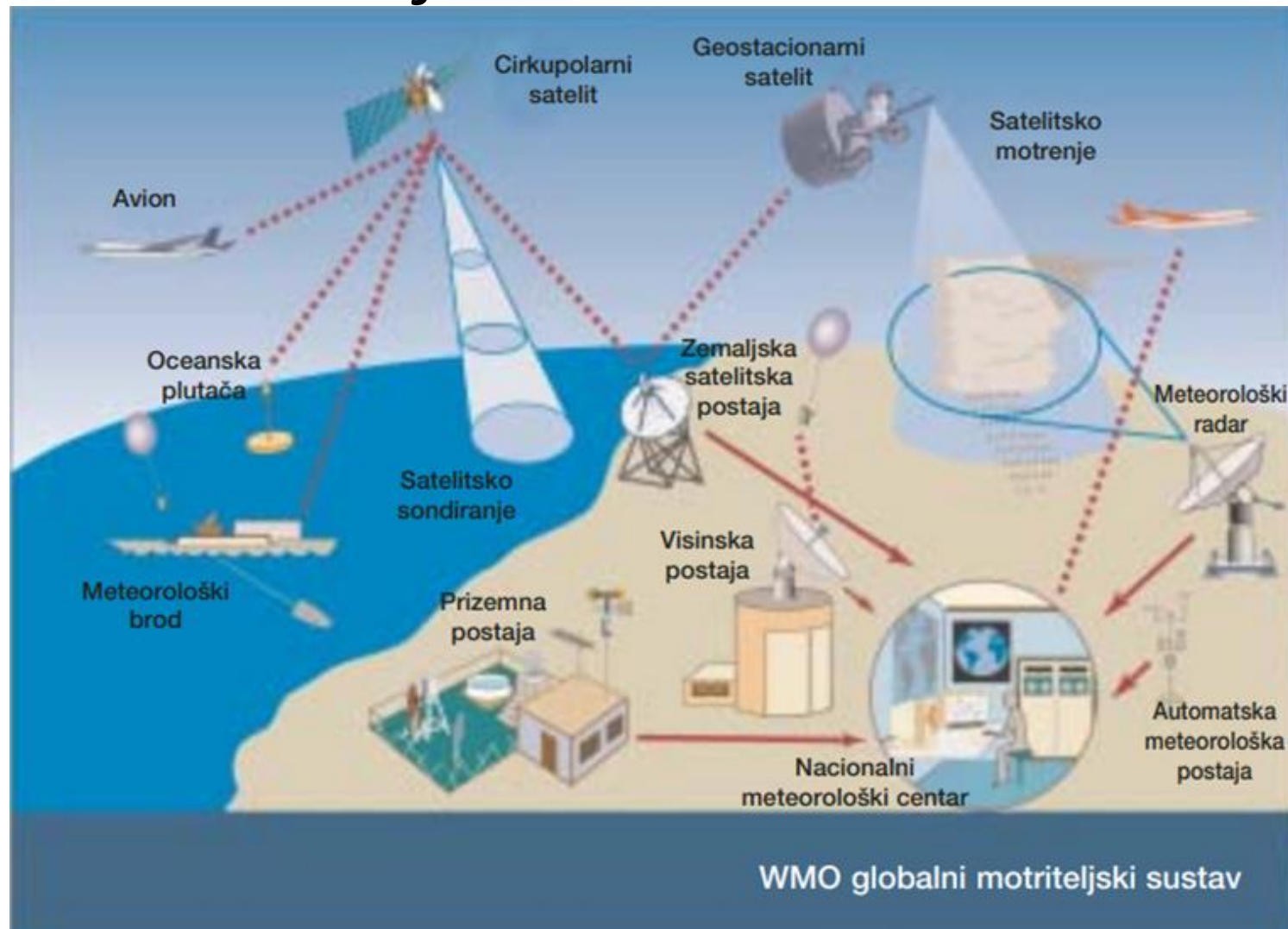

Norway grants

Meteorološka postaja

- Organizacijske jedinice čiji je zadatak obavljati meteorološka motrenja (opažanja i mjerenja)
- Podjela meteoroloških postaja: glavne, obične, kišomjerne (prošla prez.)
- Na nekim postajama obavljaju se i **visinska mjerenja** nekih met. elemenata i koncentracije ozona pilot-balonom ili radiosonom → aerološke postaje
- Na nekim postajama uključena su i mjerenja jačine električnog polja, zračenja, kiselosti oborine i sl. → opservatoriji
- Osim prizemnih met. postaja, motrenja se obavljaju i na brodovima, plutačama i zrakoplovima
- **Daljinska mjerenja** – sodari, profileri, meteorološki radari i sateliti
- **Globalni motriteljski sustav** u sklopu programa **Svjetsko meteorološko bdjenje**

Globalni motriteljski sustav

Izvor slike: DHMZ

Uloga meteorološke službe

- Podaci prikupljeni na meteorološkim postajama dostavljaju se nacionalnoj meteorološkoj službi (NMS), odnosno **Državnom hidrometeorološkom zavodu** Republike Hrvatske
- Prikupljeni podaci služe za proučavanje vremena i klime te vremensku prognozu
- Motrenje meteoroloških elemenata značajno ovisi o utjecajima okoline – NMS propisuje jasne i precizne smjernice o postavljanju met. postaja, i njihovom radu
- Provode se i redovni obilasci postaja
- NMS širom svijeta su povezane u Svjetskoj meteorološkoj organizaciji (SMO ili WMO) kako bi meteorološka praksa na razini svijeta bila ujednačena, a podaci međunarodno razmijenjeni. To omogućuje i bolje praćenje globalne klime.

Prizemne meteorološke postaje

- Glavne meteorološke postaje sastoje se od **motrilišta** i **radne prostorije**
- Motrilište ili meteorološki krug je ograđeno zemljište na odgovarajućem mjestu točno određenih dimenzija i ostalih karakteristika (prema smjernicama DHMZ-a) na kojemu su prema zadanom rasporedu smješteni meteorološki instrumenti, tj. na kojemu se obavljaju meteorološka motrenja
- Meteorološki reprezentativno mjesto
- Motrenja meteoroloških elemenata u predviđenim terminima, a idealno što češće ili nepredikno

Motrište ili meteorološki krug

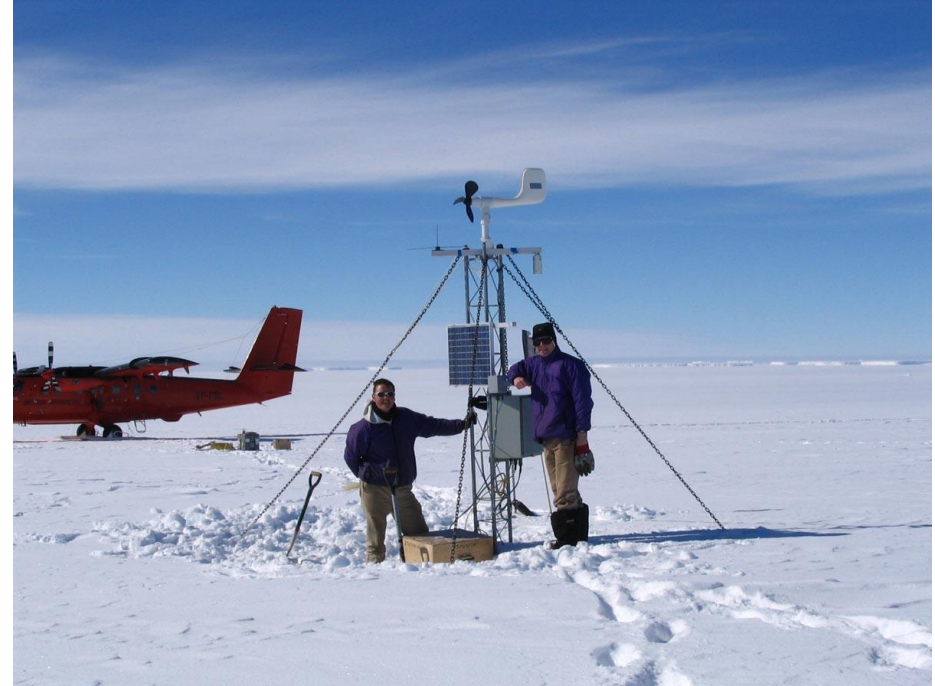

1. Snjegomjeri	9. Stup za rezervni kišomjer
2. Daska za novi snijeg	10. Kišomjer
3. Površina za uzimanje uzoraka za mjerenje gustoće snijega	11. Ombrograf
4. Skupljači uzoraka za kemizam oborine	12. Anemometar za mjerenje prijednog puta
5. Meteorološka kućica	13. Isparitelj klase "A"
6. Meteorološka kućica	14. Termometri u tlu
7. Stup za heliograf i solarigraf	15. Minimalni termometar na 5 cm iznad tla
8. Stup (postolje) za komponente Sunčevog zračenja	16. Stup za anemograf i vjetrokaz

Izvor slike:
DHMZ

Automatski meteorološki sustavi

- Dio svake glavne meteorološke postaje
- Mjerenja, zapisi i prijenos podataka o mjerenju meteoroloških elemenata na meteorološkim postajama osnovne mreže te na mjestima koja su za čovjeka nepogodna ili nepristupačna
- Definirani posebni uvjeti i propisi da bi automatski sustav bio pod kontrolom DHMZ-a
- Kontinuirana mjerenja te brži prijenos službi
- AMS ne zamjenjuju klasične mjerne sustave, već služe kao dopuna
- Tehničke cjeline:
  - upravljačko – procesorska
  - mjerna (osjetnička/senzorska)
  - komunikacijska

Automatska meteorološka postaja na Antarktici

Izvor slike: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:IMG_0430-aws-rothera_1200x900.jpg

Visinska motrenja

- Prva visinska mjerenja u 18. stoljeću (zmajevi, baloni)
- Pilot-balonska mjerenja vjetra
  - smjer i brzina vjetra
  - korištenje teodolita
- Radiosondažna mjerenja
  - vertikalni profil tlaka, temperatura, vjetar, vlažnost, ozon...
  - komunikacija radiovalovima
  - određivanje položaja korištenjem teodolita ili GPS-a
- Zrakoplovna mjerenja
  - AMDAR sustav

Radiosondaža

Snimka zaslona s adrese

<https://www.youtube.com/source/K9ThFvenXfs/shorts?bp=8gVCCjYSJwoLSzIUaGZWZW5YZnMSC0s5VGhmVmVuWGZzGgtLOVRoZIZlBlhmcxoLSzIUaGZWZW5YZnMo3P7XksyDndEI>

Daljinska motrenja

- Sodari
  - Mjerenje komponenata vjetra do visine 1 000 m
  - Akustični valovi (kao sonari, Dopplerov efekt)
- Meteorološki radari
  - Karakteristike oblačnih sustava i popratnih pojava
  - Radiovalovi (elektromagnetsko zračenje)
  - Važna uloga u kratkoročnim prognozama i predviđanju opasnih vremenskih pojava
- Meteorološki sateliti
  - Polarno-orbitalni i geostacionarni
  - Određivanjem svojstava elektromagnetskog zračenja koje dolazi od određenog objekta određuju se svojstva tog objekta

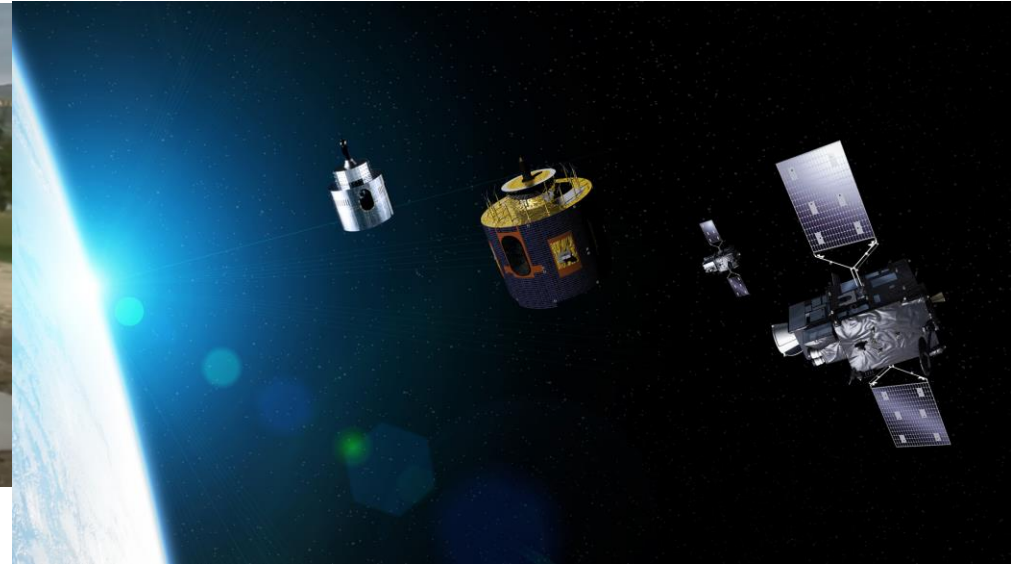
Daljinska motrenja

Radar
Izvor slike: DHMZ

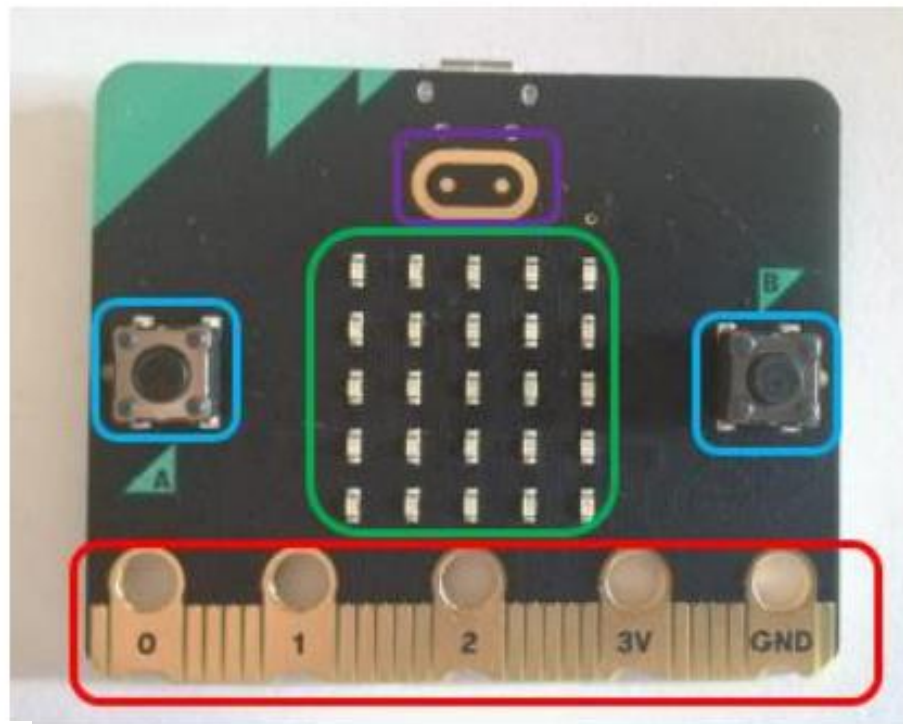
SODAR
Snimka zaslona s adrese
<https://www.youtube.com/watch?v=cAuFQIRi69Q>

METEOSAT sateliti
Izvor slike: <https://www.eumetsat.int/our-satellites/meteosat-series>

Micro:bit uređaj i radiokomunikacija

- Senzor za temperaturu
- Bluetooth antena

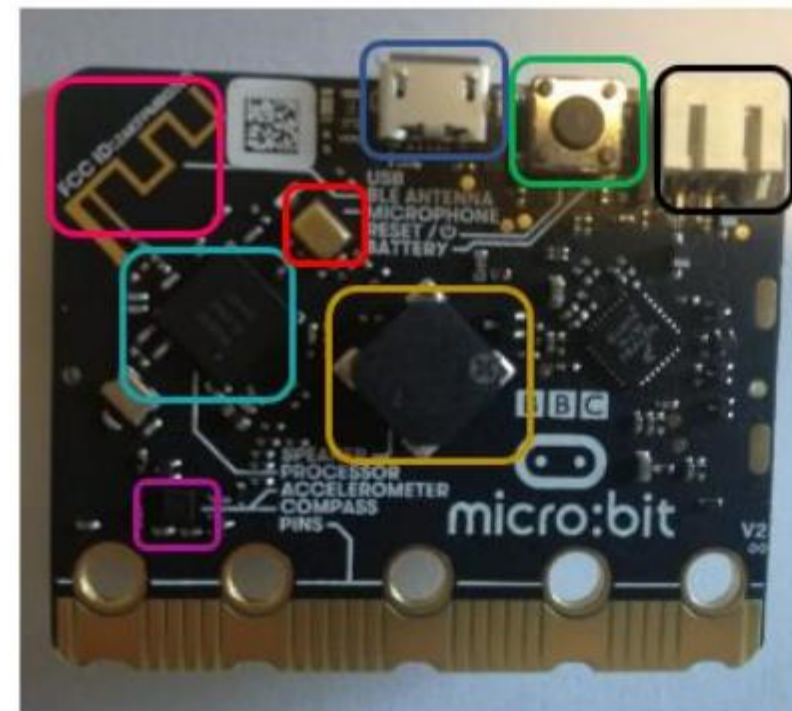

Dodirni senzor

Tipke

Zaslon sa
svijetlećim
diodama

Izvodi

Utor za
baterije

Mikro USB
konektor

Radio antena

Mikrofon

Tipkalo za
ponovno
pokretanje

Zvučnik

Procesor

Akcelerometar
i kompas

Meteorološka postaja

```

on start
  show icon [grid icon]
  set timestamp to minutes

every 60000 ms
  set T to temperature (°C)
  log data column "T" value T
  show number T

on button A pressed
  delete log
  show icon [grid icon]
  
```

Kod za jednu od dvije "meteorološke postaje" izrađen u Microsoft MakeCode for micro:bit (<https://makecode.microbit.org/#editor>)

Meteorološka služba

```

on start
  radio set group 1
  set T2 to -99
  set T1 to -99
  set timestamp minutes

on button A pressed
  delete log
  show icon

every 60000 ms
  pause (ms) 15000
  if T2 = -99 then
  else if T1 = -99 then
  else
    log data column T1 value T1
    column T2 value 0

on radio received name value
  show icon
  if name = T2 then
    set T2 to value
  else if name = T1 then
    set T1 to value
  pause (ms) 2000
  clear screen
  
```

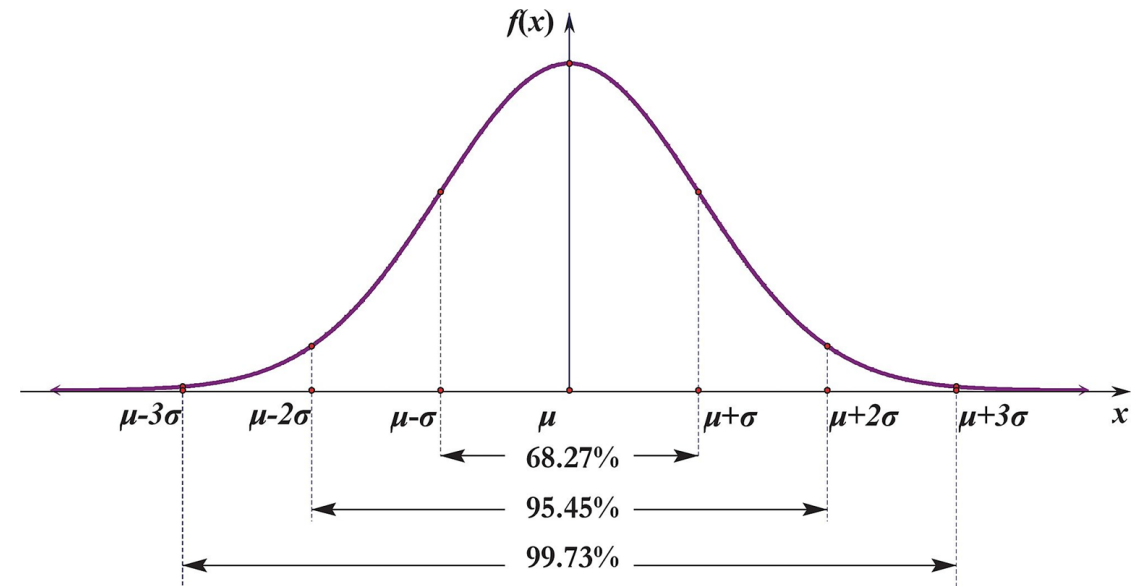
Kod za
“meteorološku
službu” izrađen u
Microsoft
MakeCode for
micro:bit
(<https://makecode.microbit.org/#editor>)

Srednja dnevna i srednja mjesečna temperatura

- Srednja dnevna temperatura

$$T_{SR} = \frac{T_7 + T_{14} + 2T_{21}}{4}$$

- Srednja mjesečna temperatura – prosjek srednjih dnevnih temperatura nekog mjeseca
- Normalna (Gaussova) raspodjela podataka

μ – srednja vrijednost

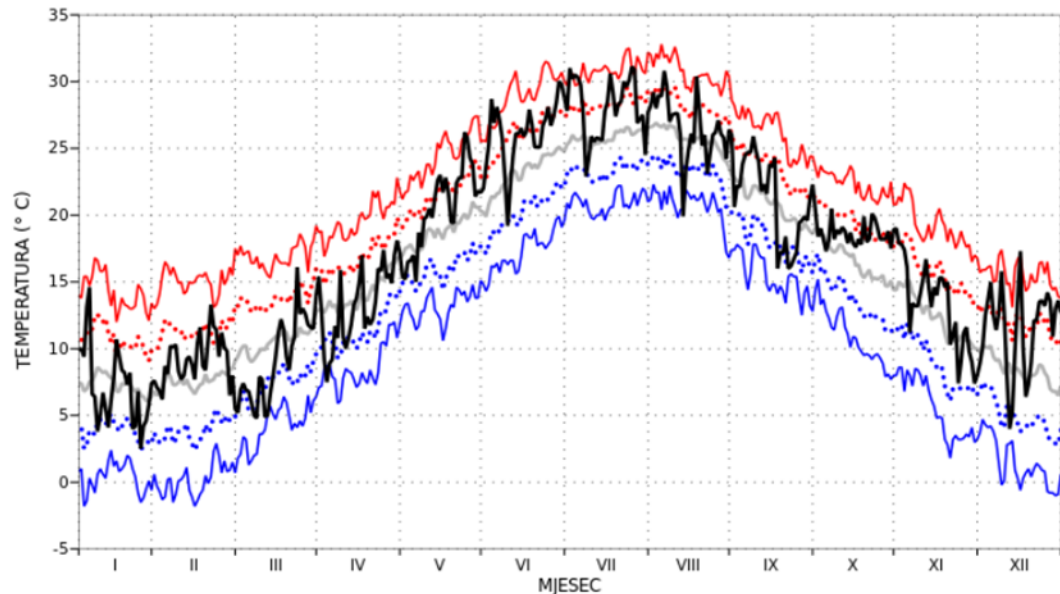
σ – standardna devijacija

Normalna raspodjela podataka

Slika izvora: <https://www.eajohansson.net/on-the-standard-normal-distribution/>

Usporedba srednje dnevne temperature s višegodišnjim srednjakom

Usporedba sa srednjakom za razdoblje 1991-2020.
Šibenik

- srednja dnevna temp. zraka do 31.12.2022.
- srednja dnevna temp. zraka uvećana za dvije stand. devijacije
- ... srednja dnevna temp. zraka uvećana za jednu stand. devijaciju
- srednja dnevna temp. zraka (ekstremi: tmax= 16°C, tmin= 0°C)
- ... srednja dnevna temp. zraka umanjena za jednu stand. devijaciju
- srednja dnevna temp. zraka umanjena za dvije stand. devijacije

- $\mu \pm \sigma$: Relativno umjereno topao (normalan)
- $\mu \pm 2\sigma$: Relativno topao/hladan
- $> \mu \pm \sigma$: Relativno ekstremno topao/hladan

Izvor slike: DHMZ

Hvala na pažnji!

